

№ 4/2022

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

**Інституту законодавства
Верховної Ради України**

The Scientific Papers
of the Legislation Institute
of the Verkhovna Rada of Ukraine

Засновник:
Інститут законодавства
Верховної Ради України

Зареєстровано
Міністерством юстиції України

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації*
КВ № 16712-5284Р від 9 червня 2010 р.

Видається шість разів на рік.
Розповсюджується безкоштовно.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Інституту законодавства Верховної Ради України
(протокол № 8 від 18 серпня 2022 р.)
DOI: <https://doi.org/10.32886/instzak.2022.04>

Адреса редакційної колегії:

04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.
Тел.: (044) 272-47-00; 235-96-06
<https://instzak.com>
E-mail: redkolegia@gmail.com

Передрук опублікованих матеріалів здійснюється
з обов'язковим посиланням на джерело.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки
України № 1643 від 28.12.2019 р. журнал вне-
сенний до Переліку наукових фахових видань
України (**категорія «Б»**) у галузі юридичних наук
(спеціальності 081 – Право, 293 – Міжнародне
право).

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки
України № 409 від 17.03.2020 р. журнал вне-
сенний до Переліку наукових фахових видань
України (**категорія «Б»**) у галузі економічних
наук та державного управління (спеціальності
051 – Економіка, 292 – Міжнародні економічні
відносини, 281 – Публічне управління та
адміністрування).

Статті видаються в авторській редакції.
Редакційна колегія не завжди поділяє думку
авторів.

Авторські права застережені.
© Наукові записки Інституту законодавства
Верховної Ради України, 2022.

Редакційна колегія:

Антонова Л.В., д.н.держ.упр., проф. (Чорноморський національ-
ний університет ім. Петра Могили, Україна);
Баймуратов М.О., д.ю.н., проф. (Інститут законодавства ВРУ,
Україна);
Бершеда Є.Р., д.е.н., проф., чл.-к. НАН України (Інститут законо-
давства ВРУ, Україна);
Биков О.М., д.ю.н., с.н.с. (Інститут законодавства ВРУ, Україна);
Буроменський М.В., д.ю.н., проф., чл.-к. НАПрН України (Инсти-
тут міжнародних відносин Київського національного універси-
тету імені Тараса Шевченка, Україна);
Воротін В.Є., д.н.держ.упр., проф. (Інститут законодавства ВРУ,
Україна);
Гришова І.Ю., д.е.н., проф. (Цзянсунський педагогічний універси-
тет, КНР);
Грінченко О.О., д.ю.н., с.н.с. (Інститут законодавства ВРУ, Україна);
Дмитрієв А.І., д.ю.н., проф. (Інститут законодавства ВРУ, Укра-
їна);
Ємельянов В.М., д.н.держ.упр., проф. (Чорноморський національ-
ний університет ім. Петра Могили, Україна);
Жиляєв І.Б., д.е.н., с.н.с. (Інститут вищої освіти НАПН України,
Україна);
Кесі Марцін, д.е.н., доц. (Університет економіки в Бидгощі,
Польща);
Клименко О.М., д.ю.н., проф. (Інститут законодавства ВРУ,
Україна);
Коломієць І.С., к.ю.н., с.н.с. (**відповідальний секретар**) (Инсти-
тут законодавства ВРУ, Україна);
Копиленко О.Л., д.ю.н., проф., академік НАН України (**головний
редактор**) (Інститут законодавства ВРУ, Україна);
Кобман Б.Я., д.ю.н. (Інститут законодавства ВРУ, Україна);
Куюн І.А., д.ю.н. (Інститут законодавства ВРУ, Україна);
Кюппер Герберт, д.ю.н., проф. (Інститут східного права, ФРН);
Мищак І.М., д.і.н., проф. (**заступник головного редактора**)
(Інститут законодавства ВРУ, Україна);
Окренглицька Малгожата, д.е.н., проф. (Ченстоховський
Університет Технологій, Польща);
Петрова Маріана, д.е.н., проф. (Університет св. Кирила і
св. Мефодія у Велико Тарново, Болгарія);
Померанц Вільям, д.ю.н., д.і.н., проф. (Інститут Кеннана Між-
народного центру вчених Вудро Вілсона, США);
Ряченко Вікторія, д.е.н., проф. (Вища школа менеджменту при-
кладних систем (ISMA) Університету прикладних наук, Латвія);
Сорока С.В., д.н.держ.упр., проф. (Чорноморський національний
університет ім. Петра Могили, Україна);
Шаповал В.М., д.ю.н., проф., чл.-к. НАН України (Інститут зако-
нодавства ВРУ, Україна);
Шварц Давид, д.е.н., проф. (Ізраїльський технологічний інсти-
тут «Техніон», Ізраїль);
Шрьодер Фрідріх-Крістіан, д.ю.н., проф. (Інститут східного
права, ФРН);
Ярмиш О.Н., д.ю.н., проф., чл.-к. НАПрН України (Інститут зако-
нодавства ВРУ, Україна).

THE SCIENTIFIC PAPERS

of the Legislation Institute of
the Verkhovna Rada of Ukraine

№ 4/2022

**Founding institution:
The Legislation Institute
of the Verkhovna Rada of Ukraine**

**Registered by
the Ministry of Justice of Ukraine**

*Certificate of the state registration of the mass media
vehicle KB No. 16712-5284P of June 9, 2010.*

*Frequency: 6 Issue(s) per year
Free of charge*

Recommended for publishing by Academic Council
of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada
of Ukraine
(Minutes of Meeting No. 8 of August 18, 2022)
DOI: <https://doi.org/10.32886/instzak.2022.04>

Editorial Board:

4, Nestorivskyi provulok, Kyiv, 04053, Ukraine
Tel. (044) 272-47-00; 235-96-06
<https://instzak.com>
E-mail: redkolegia@gmail.com

*Materials may be reproduced only with reference to
the source*

*According to the order of the Ministry of Education
and Science of Ukraine No. 1643 dated December 28,
2019, the journal was included into the List of
professional scientific periodicals of Ukraine
(category «B») in the field of law sciences (specialty
081 – Law, 293 – International law).*

*According to the order of the Ministry of Education
and Science of Ukraine No. 409 dated March 17,
2020, the journal was included into the List of
professional scientific periodicals of Ukraine
(category «B») in the field of economic sciences and
state administration (specialties 051 – Economics,
292 – International economic relations, 281 – Public
administration).*

*Scientific articles are published in author's edition.
Opinions expressed do not necessarily reflect those of
the Editorial Board.*

All rights reserved.

© The Scientific Papers of the
Legislation Institute of the
Verkhovna Rada of Ukraine, 2022

Editorial board:

*Antonova L.V., Doctor of Public Administration, Professor (Petro Mohyla
Black Sea National University, Ukraine);*

Baimuratov M.O., Doctor of Law, Professor (Legislation Institute of VRU, Ukraine);

*Bersheda Ye.R., Doctor of Economics, Professor, Corresponding Member of the
National Academy of Sciences of Ukraine (Legislation Institute of VRU, Ukraine);*

*Bykov O.M., Doctor of Law, Senior Research Associate (Legislation Institute
of VRU, Ukraine);*

*Buromenskyi M.V., Doctor of Law, Professor, Corresponding Member of
the National Academy of Law Sciences of Ukraine (International Relations
Institute of Taras Shevchenko Kyiv National University, Ukraine);*

Dmytriiev A.I., Doctor of Law, Professor (Legislation Institute of VRU, Ukraine);

*Gryshova I.Yu., Doctor of Economics, Professor (Jiangsu Pedagogical
University, PRC);*

*Grinenko O.O., Doctor of Law, Senior Research Associate (Legislation Institute
of VRU, Ukraine);*

*Kęsy Marcin, Ph. D. eng., Assistant professor (University Enterprise of
Knowledge in Bydgoszcz, Poland);*

Klymenko O.M., Doctor of Law, Professor (Legislation Institute of VRU, Ukraine);

Kofman B.Ya., Doctor of Law (Legislation Institute of VRU, Ukraine);

*Kolomiets I.S., Candidate of Legal Sciences, Senior Research Associate
(Executive Secretary) (Legislation Institute of VRU, Ukraine);*

*Kopylenko O.L., Doctor of Law, Professor, Academician of National Academy of
Sciences of Ukraine (Editor-in-chief) (Legislation Institute of VRU, Ukraine);*

Kuian I.A., Doctor of Law (Legislation Institute of VRU, Ukraine);

Kuepper Herbert, Doctor of Law, Professor (Institute of Eastern Law, FRG);

*Myshchak I.M., Doctor of Historical Sciences, Professor (Deputy editor-in-
chief) (Legislation Institute of VRU, Ukraine);*

*Okreglicka Małgorzata, dr hab., prof. PCz (Czestochowa University of
Technology, Poland);*

*Petrova Mariana, Doctor of Economics, Professor (St. Cyril and St.
Methodius University of Veliko Tarnovo, Bulgaria);*

*Pomeranz William E., Doctor of Law, Doctor of Historical Sciences, Professor
(Kennan Institute of the Woodrow Wilson International Center for Scholars, USA);*

*Riashchenko Viktoriia, Doctor of Economics, Professor (ISMA University of
Applied Sciences, Latvia);*

*Schroeder Friedrich-Christian, Doctor of Law, Professor (Institute of
Eastern Law, FRG);*

*Schwartz David, Doctor of Economics, Professor (Israel Institute of
Technology «Technion», Israel);*

*Shapoval V.M., Doctor of Law, Professor, Corresponding Member of the National
Academy of Sciences of Ukraine (Legislation Institute of VRU, Ukraine);*

*Soroka S.V., Doctor of Public Administration, Professor (Petro Mohyla Black
Sea National University, Ukraine);*

*Vorotin V.Ye., Doctor of Public Administration, Professor (Legislation Institute
of VRU, Ukraine);*

*Yarmysh O.N., Doctor of Law, Professor, Corresponding Member of
the National Academy of Law Sciences of Ukraine (Legislation Institute of
VRU, Ukraine);*

*Yemelyanov V.M., Doctor of Public Administration, Professor (Petro Mohyla
Black Sea National University, Ukraine);*

*Zhyliiaiev I.B., Doctor of Economics, Senior Research Associate (National
Higher Education Institute of the Academy of Pedagogical Sciences of
Ukraine, Ukraine).*

ЗМІСТ

ПРАВО

Баймуратов М. О., Кофман Б. Я. Мілітарний конституціоналізм: до питання про формування, розуміння і оформлення феноменології (Продовження)	6
Dzhuska A. V. Problem issues of the translation of judgments of the European Court of Human Rights in Ukraine (legal aspect)	19
Жорняк А. М. Історичні аспекти модернізації законодавства Німеччини щодо соціальної інтеграції осіб з інвалідністю	27
Котилко Я. М. Модель державно-релігійних відносин у Республіці Польща	35
Литовченко І. І. Аналіз правового механізму забезпечення функціонування сучасної системи охорони здоров'я Німеччини	46

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Камінська Н. В. Меритократія як конституційна цінність і ключова засада реформування публічної влади	51
Круглов В. В. Формування основних напрямів стійкості держави до кіберзагроз	62

ЕКОНОМІКА

Воротіна Н. В. Фінансові й бюджетні механізми відновлення економіки та інфраструктури України, зруйнованої збройною агресією Російської Федерації	70
Глущенко Ю. А., Ведмідь М. О. Діджиталізація та цифрові трансформації банківської системи України	80
Кришталь Г. О. Корпоративне управління підприємствами: кодекси найвдаліших практик	90

CONTENT

LAW

Baimuratov M. O., Kofman B. Ya. Military constitutionalism: on the question of the formation, understanding and design of phenomenology <i>(Continuation)</i>	6
Dzhuska A. V. Problem issues of the translation of judgments of the European Court of Human Rights in Ukraine (legal aspect)	19
Zhorniak A. M. Historical aspects of the modernization of German legislation on the social integration of persons with disabilities	27
Kotylko Ya. M. Model of state-religious relations in the Republic of Poland	35
Lytovchenko I. I. Analysis of legal mechanism for ensuring the functioning of the modern health care system in Germany	46

PUBLIC ADMINISTRATION

Kaminska N. V. Meritocracy as a constitutional value and key principle of public authority reform	51
Kruhlov V. V. Formation of the main directions of state resistance to cyber threats	62

ECONOMICS

Vorotina N. V. Financial and budgetary mechanisms of the recovery of the economy and infrastructure of Ukraine destroyed by the armed aggression of the Russian Federation	70
Glushchenko Yu. A., Vedmyd M. O. Digitalization and digital transformations of the banking system of Ukraine	80
Kryshstal H. O. Corporate management of enterprises: codes of best practices	90

УДК 336.71 (477)

DOI: <https://doi.org/10.32886/instzak.2022.04.09>

Глущенко Юлія Анатоліївна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент Полтавського державного
аграрного університету
ORCID 0000-0001-5530-0340
juliya.glushchenko@pdaa.edu.ua

Ведмідь Марія Олександрівна,
здобувач вищої освіти ОКР магістр
Полтавського державного
аграрного університету
mariia.vedmid@st.pdaa.edu.ua

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Анотація

Розвиток digital-технологій, забезпечення клієнтів сучасними продуктами та послугами має визначальну роль у розвитку банківської системи України. Перевагами діджиталізації є оптимізація часу, ріст продуктивності, покращення комунікацій, можливості upsell-продажів тощо. Однією з цілей Стратегії НБУ до 2025 року є рух у напрямку активізації фінансових технологій та відкрита банківська політика, що підтримує перехід суспільства до цифрового банкінгу. За прогнозами порталу Statista, проникнення онлайн-банкінгу у 2025 р. охоплюватиме 22 % населення України (у 2021 р. – 15 %). Поряд з тим, актуальною проблемою сучасного функціонування банківської сфери є рівень її фінансової безпеки та захист від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих чинників.

Наукове дослідження дозволило обґрунтувати теоретичні та практичні аспекти процесу діджиталізації банківської системи України, проаналізувати основні цифрові форми взаємодії банківських установ з клієнтами, а також запропонувати шляхи популяризації банківських продуктів в умовах посилення цифрової безпеки банку.

Мета статті: дослідження теоретичних засад розвитку діджиталізації банківської системи України та розробка практичних рекомендацій щодо скорочення ризиків та негативних факторів впливу в контексті зміцнення банківської фінансової безпеки в процесі сучасних цифрових трансформацій.

Наукова новизна полягає у дослідженні процесу становлення та розвитку діджиталізації і цифровізації в банківській сфері, зокрема на прикладі «ПриватБанку». Охарактеризовано основні напрями банківських інновацій в Україні в умовах формування цифрового простору, визначено переваги та їх проблемні аспекти. За результатами дослідження запропоновано шляхи формування ефективної стратегії розвитку банків, врахування факторів впливу, використання новітніх цифрових інструментів та продуктів, застосування гнучкої системи банківського менеджменту.

Методологія дослідження: сукупність загальнонаукових та спеціально-правових методів, зокрема діалектичний, абстрактно-логічний, історичний, узагальнення, структурно-функціональний, системний, порівняльно-правовий, графічний тощо.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу сформулювати думку, що діджиталізація банківської системи є потужним інструментом, здатним забезпечити подальший розвиток економіки України, сприяти підвищенню конкурентоздатності банків та зростанню рівня довіри клієнтів. Важливо зазначити, що при цьому першочерговим завданням є використання новітніх світових цифрових інструментів та продуктів, покращення рівня кібербезпеки та впровадження заходів максимального захисту персональних даних клієнтів. Створення нових банківських продуктів, перехід на повне дистанційне управління – крок на шляху ефективнос-

ті надання банківських послуг. Здорова конкуренція з банківськими системами країн ЄС є запорукою стабільності банківської сфери та розвитку України.

Перспективи подальших досліджень теми діджиталізації банківської діяльності, на нашу думку, полягають у розробці теоретичних та практичних рекомендацій, націлених на використання digital-технологій з метою впровадження сучасних інноваційних цифрових продуктів та послуг, IT захисту.

Ключові слова: банк, банківська система, діджиталізація, економіка, інноваційні процеси, інтернет-банкінг, кібербезпека, цифровізація.

Glushchenko Yuliia A.,

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Poltava State Agrarian University
ORCID 0000-0001-5530-0340
juliya.glushchenko@pdaa.edu.ua

Vedmyd Maria O.,

Master's degree holder of the
Poltava State Agrarian University
mariia.vedmid@st.pdaa.edu.ua

DIGITALIZATION AND DIGITAL TRANSFORMATIONS OF THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE

Abstract

The development of digital technologies, providing customers with modern products and services has a decisive role in the development of the banking system of Ukraine. The advantages of digitization are time optimization, productivity growth, improved communications, upsell opportunities, etc. One of the goals of the NBU Strategy until 2025 is to move towards the activation of financial technologies and an open banking policy that supports society's transition to digital banking. According to forecasts of the Statista portal, the penetration of online banking in 2025 will cover 22 % of the population of Ukraine (15 % in 2021). Along with that, the level of financial security and protection from external and internal destabilizing factors is an urgent problem of the modern functioning of the banking sector.

The scientific research made it possible to substantiate the theoretical and practical aspects of the process of digitalization of the banking system of Ukraine, to analyze the main digital forms of interaction between banking institutions and clients, and to propose ways of popularizing banking products in conditions of strengthening the bank's digital security.

The purpose of the article: *the study of the theoretical foundations of the development of digitalization of the banking system of Ukraine and the development of practical recommendations for reducing risks and negative factors of influence in the context of strengthening banking financial security in the process of modern digital transformations.*

The scientific novelty *consists in the study of the process of formation and development of digitization and digitalization in the banking sector, in particular on the example of «PrivatBank». The main directions of banking innovations in Ukraine in the conditions of the formation of the digital space are characterized, and the advantages and their problematic aspects are determined. According to the results of the study, ways of forming an effective strategy for the development of banks are proposed, in particular, taking into account the influencing factors at each of its stages, using the latest digital tools and products, and applying a flexible banking management system.*

The research methodology: *a set of general scientific and special legal methods, in particular dialectical, abstract-logical, historical, generalization, structural-functional, systemic, comparative-legal, graphic, etc.*

Conclusions. *The conducted research made it possible to form the opinion that the digitalization of the banking system is a powerful tool that can ensure the further development of the economy of Ukraine, contribute to increasing the competitiveness of banks and increasing the level of customer*

trust. It is important to note that at the same time, the primary task is to use the latest global digital tools and products, improve the level of cyber security, and implement measures to maximize the protection of personal data of customers. The creation of new banking products, the transition to full remote management, a step towards the efficiency of the provision of banking services. Healthy competition with the banking systems of EU countries is a guarantee of the stability of the banking sector and the development of Ukraine.

In our opinion, the prospects for further research on the topic of digitization of banking activities lie in the development of theoretical and practical recommendations aimed at the use of digital technologies for the purpose of introducing modern innovative digital products and services and IT protection.

Key words: bank, banking system, digitalization, economy, innovation processes, internet banking, cyber security, digitalization.

Постановка проблеми. Розвиток digital-технологій, забезпечення клієнтів сучасними продуктами та послугами має визначальну роль у розвитку банківської системи України. Перевагами діджиталізації є оптимізація часу, ріст продуктивності, покращення комунікацій, можливості upsell-продажів тощо. Однією із цілей Стратегії НБУ до 2025 року є рух у напрямку активізації фінансових технологій та відкрита банківська політика, що підтримує перехід суспільства до цифрового банкінгу. За прогнозами порталу Statista, проникнення онлайн-банкінгу у 2025 р. охоплюватиме 22 % населення України (у 2021 р. – 15 %). Поряд з тим, актуальною проблемою сучасного функціонування банківської сфери є рівень її фінансової безпеки та захист від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих чинників.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемні питання розвитку діджиталізації досліджували зарубіжні та вітчизняні вчені: Н. Бадд, К. Пол, К. Арабаджі, З. Андрушкевич, О. Буров, В. Биков, Н. Дементієвська, І. Дернова, О. Дзюблюк, В. Жарнікова,

В. Нянько, О. Ситарчук, О. Соболева-Терещенко та інші.

Враховуючи численні наукові розробки та дослідження у даній сфері, проблеми існуючих викликів та загроз потребують пошуку ефективних важелів розвитку digital-технологій, націлених на зміцнення фінансової безпеки банківської сфери.

Виклад основного матеріалу. В умовах глобалізації, розвитку сучасних технологій та зростання потреб населення в отриманні ефективних цифрових послуг та продуктів постає необхідність поглиблення процесу діджиталізації та цифрових трансформацій у банківській системі. За оцінками експертів, застосування цифровізації в Україні в період до 2030 року сприятиме приросту ВВП більш як у 8 р. (до 1 трлн дол.) [4, с. 401].

Такі виклики виступають передумовою як для забезпечення комфорту, безпечності й спрощення взаємодії клієнтів із банківськими установами, так і для конкурування на фінансовому ринку (Рис. 1). При цьому, максимізація зручності та мінімізація затраченого часу є головними пріоритетами діджиталізації банківської сфери.

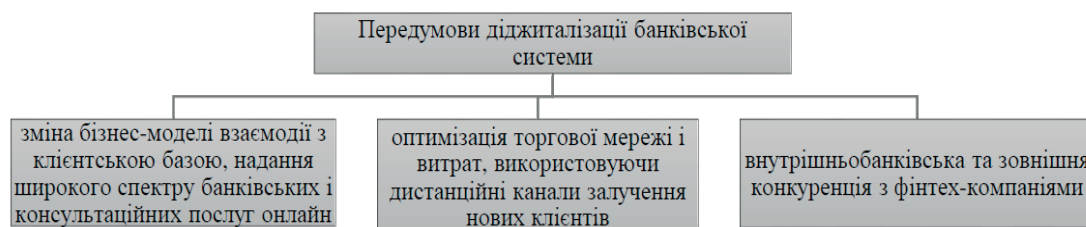

Рис. 1. Систематизація викликів діджиталізації банківської сфери

Досліджуючи дану проблематику, варто розрізняти поняття діджиталізації та цифровізації. За визначеннями фахівців, «діджиталізація – це перехід від індустріальної епо-

хи й аналогових технологій до епохи знань і творчості, що характеризується цифровими технологіями та інноваціями в цифровому бізнесі» [1, с. 16]. Сутність цифровізації ви-

значається законодавством як: «... насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного об-

міну між ними, що створює кіберфізичний простір» [10]. Втілення цифрових технологій передбачає дотримання законодавчо визначених принципів (Рис. 2).

Рис. 2. Принципи запровадження цифровізації в Україні

Важливістю діджиталізації банківської сфери та платіжних систем є прискорення руху електронної комерції, створення, таким чином, додаткових прибутків для банківських установ, клієнтів, формування конкурентних переваг, сприяння пришвидшенню

отримання коштів державою через платежі, збори, податки [6, с. 261].

Інноваційні зміни банківської системи в процесі діджиталізації є досить вагомими та реалізуються в таких аспектах (Рис. 3).

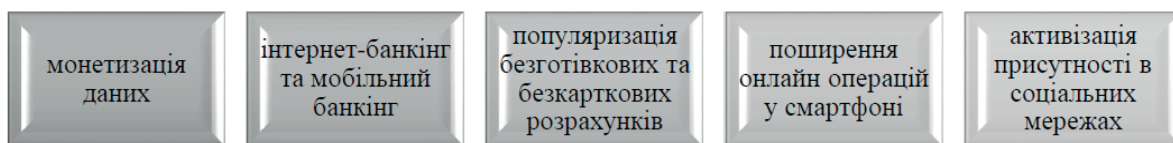

Рис. 3. Основні напрями банківських інновацій в Україні

Вони мають свій прояв, по-перше, для клієнтів – у поліпшенні якості й доступності банківських послуг серед користувачів, а також у подальшому розширенні асортименту, враховуючи останні досягнення та інновації. По-друге, для банків – у зростанні рівня конкурентоспроможності та прибутковості шляхом розширення клієнтської бази, а також максимізації позитивного ефекту роботи у цілому через збільшення ефективності роботи загалом за рахунок оптимізації організаційних структур і зростання технологічних можливостей [5, с. 13–14]. По-третє, для суспільства у вигляді поліпшення загальної якості життя за рахунок доступності банківських послуг і запровадження новітніх фінансових технологій у широке користування.

На нашу думку, найпопулярнішою інновацією на даний момент є мобільний банкінг. Банк у телефоні є доступним для всіх власників смартфона, а також досить безпечним, зручним та портативним. Його використовують майже щодня для повсякденних цілей. На сьогодні кожен 3-й інтернет-користувач віком 16–65 років декларує, що здійснював оплату за товари або послуги через інтернет хоча б один раз на місяць.

Для розгляду основних етапів діджиталізації в Україні, на нашу думку, доречно проаналізувати дані лідируючого в даній сфері банку – АТ КБ «Приватбанк» (Табл. 1).

Послугами «Приватбанку» користується уже понад 20 млн українців, а клієнтів діджитал-банку Приват24 нині 13,5 млн.

Таблиця 1

Перелік основних етапів діджиталізації АТ КБ «Приватбанк»

Роки	Подія
2001	Запуск інтернет-банку «Приват24»
2003	Оновлення «Приват24» та додавання нових функцій: можливості здійснення P2P-переказів на картку будь-якого банку світу й отримання клієнтами можливості створенні інтернет-картки для оплати послуг і товарів в міжнародних інтернет магазинах

2010	Випуск першої версії мобільного застосунку «Приват24» для завантаження на смартфонах з підтримкою операційних систем iOS та Android
2015	Початок роботи програми лояльності «Чугайстер» – отримання при покупках безкоштовних ваучерів та знижок на продукцію провідних вітчизняних та світових компаній
2018	Оновлення інтерфейсу «Приват24» до NEXT
05-10.18	Запуск платіжних систем Apple Pay та Google Pay для оплати покупок через технологію NFC
12.09.19	Оновлення додатку «Приват24» для смартфонів до більш зручної та безпечної версії а також анонс FacePay24 – нової технології біометричної оплати з ідентифікацією обличчя, спільний проект ПриватБанку та Visa
27.12.19	Надання LIQPAY власникам карток ПРОСТІР можливості оплачувати покупки в провідних інтернет-магазинах України
05.02.20	Надання користувачам оновленої версії додатку Privat24 для iOS та Android доступу до сервісу електронного запису до лікаря (DOC.ua)
19.03.20	Розширення можливості онлайн ідентифікації клієнтів при користуванні цифровими державними та іншими сервісами. Дистанційний доступ до адміністративних, фінансових та комерційних послуг через систему віддаленої ідентифікації BankID НБУ
10.06.20	Пошук та оплата штрафів за порушення правил дорожнього руху, в тому числі оформлених системою відеофіксації порушень, яка працює в Україні з 1 червня 2020 року. «Штрафний» сервіс доступний всім клієнтам банку в новій веб-версії Приват24 та мобільних додатках для IOS і Android.
10.08.20	Запуск біометричних платіжних POS-терміналів з технологією FacePay24, яка дозволяє оплачувати покупки через ідентифікацію обличчя
13.10.20	Оновлення сервісу миттєвих переказів з карт Mastercard зарубіжних банків у веб-версії і мобільному додатку Приват24
30.11.20	Разом з SM POS та UKey впровадження програмних PPO для бізнесу. Робота застосунків із підтримкою фіскалізації операцій на платіжних Android POS-терміналах Verifone x990, які впроваджуються в мережу еквайрингу
09.04.21	Запуск послуги відправки закордонних Swift-переказів через смартфон
26.10.21	Продовження надання захищеного кваліфікованого електронного підпису (КЕП) із «хмарною» технологією SmartID у Приват24
29.04.22	Завершення міграції у «хмару»
02.05.22	Разом з Rayoneer запуск інтеграції в Приват24

* Джерело: складено авторами за [9].

Розглядаючи етапи діджиталізації, варто зупинитися на окремих нововведеннях, а саме – інтеграція Rayoneer в Приват24 та в WEB версію «Приватбанк». Інтеграція Rayoneer в Приват24 – визначна подія для банківського сектору та ФОП України. Він є світовим партнером у галузі цифрової комерції та з 2005 року винаходить і створює

глобальну екосистему, аби весь світ міг реалізувати свій потенціал. Від підприємців-початківців на ринках, що розвиваються, до провідних світових цифрових брендів, таких як Airbnb, Amazon, Google, Upwork та Walmart. Rayoneer пропонує наступні інструменти для успішного розвитку бізнесу приватних підприємців (Рис. 4):

Рис. 4. Нові можливості інтеграції Rayoneer у Приват24

Крім того, для підприємців створено окремі умови щодо валютного контролю, зокрема, платежі до 400 тис. грн (в еквіваленті) за умови відсутності ознак ризикованості зараховуються автоматично, а для платежів на суму понад 400 тис. грн (в еквіваленті) діє спрощений валютний контроль (при умові разового додавання в Приват24 листа про договір-оферту).

Популярними та широко використовуваними є електронні платіжні системи Apple pay та Google pay. Порівняно нещодавно у «Приватбанк» з'явилася послуга грошових переказів через мобільний додаток Приват24, використовуючи номер мобільного телефону отримувача. За офіційними даними «ПриватБанк», переважна більшість клієнтів (95 %) користуються сервісом для переказів за номером телефону на картки «Приватбанку». Близько 5 % від загальної кількості таких операцій припадає на перекази на картки інших українських банків.

В умовах діджиталізації нещодавно з'явився новітній застосунок для представників малого і середнього бізнесу –

STARKASA. Він є новацією, яка виступає застосунком для торгівлі, терміналом, касовим апаратом, котрий також може використовуватися для замовлення товарів онлайн, із залученням лише власного смартфона. Засновниками даного додатку є компанія «Київстар» та транснаціональна платіжна компанія Visa.

Відповідно до Закону України від 01.12.2020 р. № 1017-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо лібералізації застосування реєстраторів розрахункових операцій платниками єдиного податку та скасування механізму компенсації покупцям (споживачам) за скаргами щодо порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій частини суми застосованих штрафних санкцій» з 1 січня 2022 р. передбачене обов'язкове використання РРО/ПРРО для ФОП, платників єдиного податку 2–4 груп, і застосунок STARKASA є досить зручним варіантом діджиталізованої каси з ПРРО, можливості якого вказані на Рис. 5 [11].

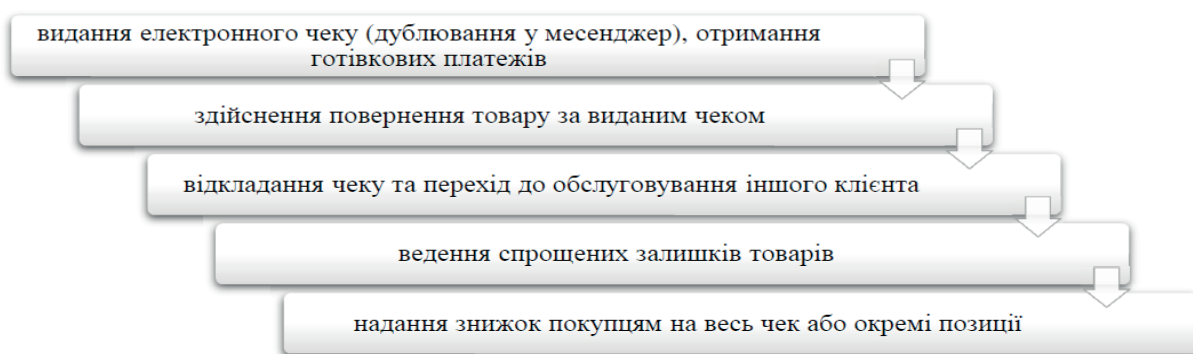

Рис. 5. Можливості діджиталізованої каси з ПРРО [16]

Технологія Visa Tap to Phone, яка використовується як основна у програмі STARKASA, дозволяє здійснювати прийом платежу в сегменті малого та середнього

бізнесу, для якого традиційний еквайринг потребує суттєвих інвестицій [16]. Переваги використання технології Tap to Phone мають наступний вигляд (Рис. 6).

Рис. 6. Переваги використання технології Tap to Phone [16]

Варто додати, що STARKASA має ширші можливості, ніж звичайні PPO/PPPO. До таких додаткових послуг всередині застосунку можна віднести STARKASA.MARKET, що є онлайн-платформою для замовлення товарів у постачальників.

До переваг діджиталізації банківської системи можна віднести можливість формату 24/7 для інтернет-банкінгу та мобільного банкінгу. Своєю чергою, завдяки даному формату протягом декількох секунд клієнт може отримати доволі широку інформацію (Рис. 7).

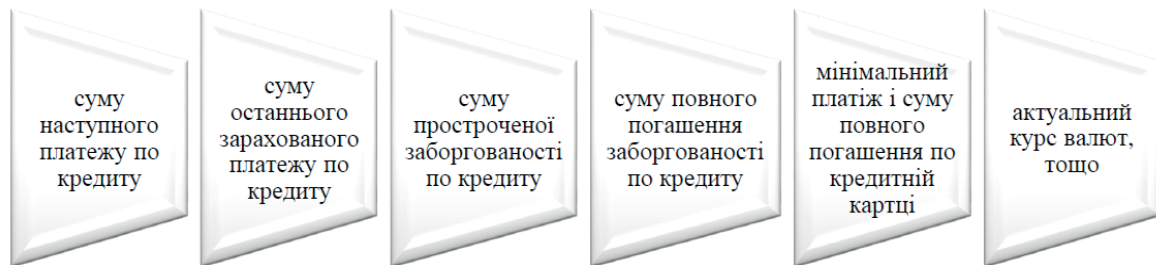

Рис. 7. Види інформації, які користувач може отримати завдяки формату 24/7

Актуальною проблемою діджиталізації банківської сфери є безпека даних користувачів цифрових інновацій. Так, «в Україні за липень 2022 року зареєстрували 203 ворожі кібератаки». «Урядова команда реагування на комп'ютерні надзвичайні події України CERT-UA, яка діє при Держспецзв'язку, попереджає про розповсюдження в популярних месенджерах шахрайських публікацій із пропозиціями отримати соціальні виплати для українських біженців. Зокрема – нібито від Червоного Хреста України» [13].

Розглядаючи процес діджиталізації з технічного боку, можна помітити, що трапляються випадки, коли банки вводять інновації, не піддаючи їх досить ретельній перевірці та тестуванню. Система інтернет-банку є досить вразливою. В момент входу до особистого кабінету є ризик доступу шахраїв до особистих даних та коштів клієнтів, а отже мають місце випадки зчитування інформації шахраями, що призводить до їх доступу до особистого кабінету клієнта і розпорядження його коштами.

Ефективними методами для протистояння кіберзлочинності й підвищення рівня захищеності персональних даних вважається впровадження єдиної законодавчої бази зі стандартами безпеки та корпоративної культури, контроль стану систем кібербезпеки, використання заходів запобігання витоку даних, забезпечення максимальної конфіденційності користувачами цифрових продуктів, поширення інструкції безпечного користування інноваціями серед клієнтів, а також впровадження новітніх технологій захисту [2].

Одним із досягнень банківського сектора в області кібербезпеки в Україні став запуск системи онлайн-верифікації громадянина – BankID. Він являє собою систему контролю, яка дозволяє підтвердити особу користувача в Інтернеті, використовуючи його банківські дані. Ця система була створена за образом систем, які уже давно використовуються у Швеції та Фінляндії [17]. В ній користувач зможе не тільки отримати виписки і різні документи на державних сайтах «у два кліки», без черг, а й оплатити будь-які послуги, адже банківська система верифікації надає миттєвий доступ до карти користувача [12]. Взагалі банківська система Швеції є прикладом системи з високим рівнем обслуговування населення на високому технологічному рівні. Вона є лідером організації розвитку оплати товарів і послуг у цифровій валюті, як важливого інструменту у фінансовому механізмі країн з розвинутою економікою [15, с.17].

Для підвищення безпеки фінансових операцій в Україні ввели міжнародний стандарт для операцій з банківських карт з чипом – EMV. У серпні 2021 року Національна платіжна система «Український платіжний простір» завершила імплементацію технології EMV 3-D Secure версії 2.2.0. EMV 3-D Secure повністю задовольняє вимоги європейської платіжної директиви PSD2 щодо використання суворої автентифікації та забезпечує надійний захист операцій електронної комерції.

Завдяки їй впровадженню посилюється безпека платежів в Інтернеті. Торговці змо-

жуть забезпечити захист покупок як на веб-сайтах, так і в мобільних застосунках. Це також має скоротити час покупок та кількість відмов.

Як свідчить досвід, використання EMV 3-D Secure дозволяє підвищити рівень конверсії платежів (тобто збільшити частку успішних платежів). Відповідно це робить взаємодію із власниками карток ПРОСТІР ще вигіднішою для торговців. Крім того, технологія надає можливість використовувати автентифікацію на основі ризиків. Банки – емітенти карток ПРОСТІР завдяки EMV 3-D Secure зможуть отримувати від торговців та обробляти велику кількість даних, що допоможе їм краще зрозуміти платіжну поведінку

своїх клієнтів та точніше визначати потенційні ризики, поліпшуючи таким чином процес автентифікації [14].

У сучасних умовах все більшого поширення набуває електронний документообіг, застосування якого надає ряд суттєвих переваг порівняно з традиційним. Обов'язковим реквізитом кожного електронного документа є електронний цифровий підпис, який додається до цих електронних даних або логічно з ними поєднується і дає змогу підтвердити цілісність електронного документа та ідентифікувати особу. Він накладається за допомогою особистого ключа, володіє усіма властивостями підпису, поставленого власноруч (Рис. 8) [8].

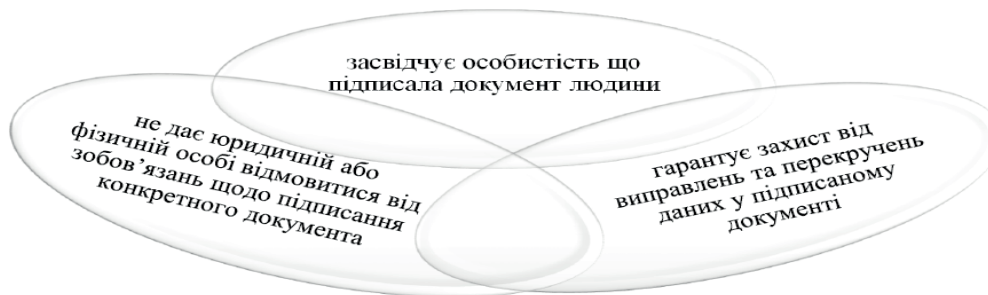

Рис. 8. Властивості підпису, поставленого власноруч а також ЕЦП

Важливо додати, що наразі отримати ЕЦП як юридичним, так і фізичним особам можна через «Приватбанк» чи будь-який акредитований центр сертифікації ключів (АЦСК), для оформлення знадобиться паспорт громадянина України та довідка про присвоєння ідентифікаційного номера.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу сформулювати думку, що діджиталізація банківської системи є потужним інструментом, здатним забезпечити подальший розвиток економіки України, сприяти підвищенню конкурентоздатності банків та зростанню рівня довіри клієнтів. Важливо зазначити, що при цьому першочерговим завданням є використання новітніх світових цифрових інструментів та продуктів, покращення рівня кібербезпеки та впровадження заходів максимального захисту персональних даних клієнтів. Створення нових банківських продуктів, перехід на повне дистанційне управління – крок на шляху ефективності надання банківських послуг. Здорова конкуренція з банківськими системами країн ЄС є запорукою стабільності банківської сфери та розвитку України.

Перспективи подальших досліджень теми діджиталізації банківської діяльності, на нашу думку, полягають у розробці теоретичних та практичних рекомендацій, націлених на використання digital-технологій з метою впровадження сучасних інноваційних цифрових продуктів та послуг, ІТ захисту.

Список використаних джерел:

1. Андрушкевич З. М., Нянько В. М., Ситарчук О. В. Діджиталізація – дієвий інструмент комунікативної політики підприємства в період пандемії Covid-19. *Економічні науки*. 2020. № 5. С. 15–18.
2. Биков В. Ю., Буров О. Ю., Дементієвська Н. П. Кібербезпека в цифровому навчальному середовищі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Том 70. № 2. С. 313–331.
3. Використання банківських карток та здійснення онлайн-платежів в Україні. URL: <https://tns-ua.com/news/vikoristannya-bankivskih-kartok-ta-zdiysnennya-onlayn-platezhiv-v-ukrayini> (Дата звернення 02.05.2022).

4. Глущенко Ю. А., Василенко А. С. Розвиток банківської системи України в умовах цифровізації економіки. *Модернізація економіки: сучасні реалії, прогностичні сценарії та перспективи розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* (28–29 квітня 2021 р., м. Херсон). Херсон: Видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2021. С. 401–403.

5. Дзюблук О. В. Інноваційні вектори розвитку банківської системи. *Світ фінансів*. 2019. № 3 (60). С. 8–25. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua> (Дата звернення 02.05.2022).

6. Дроботя Я. А., Бражник Л. В. Діджиталізація банківської діяльності та платіжних систем. *Інфраструктура ринку*. 2021. Випуск 51. С. 261–267. <https://doi.org/10.32843/infrastruct51-42> (Дата звернення 02.05.2022).

7. Здір В. А., Дернова І. А. Сутність еквайрингу, його види та переваги. *Економіка і суспільство*. 2017. № 13. С. 1101–1102.

8. Кваліфікований електронний підпис SmartID / ПриватБанк. URL: <https://privatbank.ua/smart-id#tab> (Дата звернення 02.05.2022).

9. Офіційний сайт «ПриватБанк». Новини та прес-релізи. URL: <https://privatbank.ua/news/archive> (Дата звернення 02.05.2022).

10. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text> (Дата звернення 02.05.2022).

11. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо лібералізації застосування реєстраторів розрахункових операцій платниками єдиного податку та скасування механізму компенсації покупцям (споживачам) за скаргами щодо порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій частини суми застосованих штрафних санкцій: Закон України від 01.12.2020 р. № 1017-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-20#Text> (Дата звернення 02.05.2022).

12. Про Систему BankID Національного банку / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/bank-id-nbu> (Дата звернення: 02.05.2022).

13. Шахраї «полюють» на банківські картки українців, обіцяючи соцвиплати /

Українформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3538062-sahrai-poluut-na-bankivski-kartki-ukrainciv-obicauci-socviplati.html> (дата звернення 27.07.2022).

14. Ще безпечніші платежі: EMV 3-D Secure в НПС «ПРОСТІР» / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/sche-bezpechnishi-plateji-emv-3-d-secure-v-nps-prostir> (Дата звернення 02.05.2022).

15. Arabadzhy K., Zharnikova V., Sobolieva-Tereshchenko O. Transformation of cashless payments in the payments in the European payment card market. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*. 2021. № 1 (15). P. 8–23.

16. STARKASA – єдиний додаток для торгівлі. URL: <https://kyivstar.ua> (Дата звернення 02.05.2022).

17. Swedish BankID. Signicat. URL: <https://www.signicat.com/identity-methods/swedish-bankid> (Дата звернення 02.05.2022).

References:

1. Andrushkevych, Z. M., Nyan'ko, V. M., Sytarchuk, O. V. (2020). Didzhytalizatsiya – diyevyy instrument komunikatyvnoyi polityky pidpryyemstva v period pandemiyi Covid-19. *Ekonomichni nauky*, 5, 15–18 [in Ukrainian].

2. Bykov, V. Yu., Burov, O. Yu., Dementiyevs'ka, N. P. (2019). Kiberbezpeka v tsyfrovomu navchal'nomu seredovys'hi. *Informatsiyi tekhnolohiyi i zasoby navchannya*, Tom 70, 2, 313–331 [in Ukrainian].

3. *Vykorystannya bankivs'kykh kartok ta zdiysnennya onlayn-platezhiv v Ukrayini*. URL: <https://tns-ua.com/news/vikoristannya-bankivskih-kartok-ta-zdiysnennya-onlayn-platezhiv-v-ukrayini> (Last accessed: 02.05.2022) [in Ukrainian].

4. Hlushchenko, Yu. A., Vasylenko, A. S. (2021). Rozvytok bankivs'koyi systemy Ukrayiny v umovakh tsyfrovizatsiyi ekonomiky. *Modernizatsiya ekonomiky: suchasni realiyi, prohnozni stsenariyi ta perspektyvy rozvytku: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (28–29 kvitnya 2021 r., m. Kherson). Kherson: Vydavnytstvo FOP Vyshemyrs'kyu V.S., 401–403 [in Ukrainian].

5. Dzyublyuk, O. V. (2019). Innovatsiyi vektory rozvytku bankivs'koyi systemy. *Svit finansiv*, 3 (60), 8–25. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua> (Last accessed: 02.05.2022) [in Ukrainian].

6. Drobotya, Ya. A., Brazhnyk, L. V. (2021). Didzhytalizatsiya bankivs'koyi diyal'nosti ta platizhnykh system. *Infrastruktura rynku*, Vyp. 51, 261–267. <https://doi.org/10.32843/infrastruct51-42> [in Ukrainian].
7. Zdir, V. A., Dernova, I. A. (2017). Sutnist' ekvayrynhu, yoho vydy ta perevahy. *Ekonomika i suspil'stvo*, 13, 1101–1102 [in Ukrainian].
8. PryvatBank. *Kvalifikovanyy elektronnyy pidpys SmartID*. URL: <https://privatbank.ua/smart-id#tab> (Last accessed: 02.05.2022) [in Ukrainian].
9. Ofitsiynnyy sayt «PryvatBank». *Novyny ta pres-relizy*. URL: <https://privatbank.ua/news/archive> (Last accessed: 02.05.2022) [in Ukrainian].
10. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2018). *Pro skhvalennya Kontseptsiyi rozvytku tsyfrovoyi ekonomiky ta suspil'stva Ukrayiny na 2018–2020 roky ta zatverdzhennya planu zakhodiv shchodo yiyi realizatsiyi*: Rozporyadzhennya № 67-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text> (Last accessed: 02.05.2022) [in Ukrainian].
11. Verkhovna rada Ukrainy. (2020). *Pro vnesennya zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrayiny ta inshykh zakoniv Ukrayiny shchodo liberalizatsiyi zastosuvannya reyestratoriv rozrakhunkovykh operatsiy platnykamy yedynoho podatku ta skasuvannya mekhanizmu kompensatsiyi pokuptsyam (spozhyvacham) za skarhamy shchodo porushennya vstanovlenoho poryadku provedennya rozrakhunkovykh operatsiy chastyny sumy zastosovanykh shtrafnykh sanktsiy*: Zakon Ukrainy № 1017-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-20#Text> (Last accessed: 02.05.2022) [in Ukrainian].
12. Natsional'nyy bank Ukrainy. *Pro Systemu BankID Natsional'noho banku*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/bank-id-nbu> (Last accessed: 02.05.2022) [in Ukrainian].
13. Ukrinform. *Shakhrayi «polyuyut'» na bankivs'ki kartky ukrayintsiv, obitsyayuchy sotsvyplaty*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3538062-sahrai-poluut-nabankivski-kartki-ukrainciv-obicauci-socviplati.html> (Last accessed: 27.07.2022) [in Ukrainian].
14. Natsional'nyy bank Ukrainy. *Shche bezpechnishi platezhi: EMV 3-D Secure v NPS «PROSTIR»*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/sche-bezpechnishi-plateji-emv-3-d-secure-v-nps-prostir> (Last accessed: 02.05.2022) [in Ukrainian].
15. Arabadzhy, K., Zharnikova, V., Sobolieva-Tereshchenko, O. (2021). Transformation of cashless payments in the payments in the European payment card market. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*, 1 (15), 8–23.
16. STARKASA – yedyny dodatok dlya torhivli. URL: <https://kyivstar.ua> (Last accessed: 02.05.2022) [in Ukrainian].
17. Swedish BankID. *Signicat*. URL: <https://www.signicat.com/identity-methods/swedish-bankid> (Last accessed: 02.05.2022).

Стаття надійшла до редакції 28 липня 2022 р.

УДК 338.242

DOI: <https://doi.org/10.32886/instzak.2022.04.10>

Кришталь Галина Олександрівна,
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування
ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія
управління персоналом»
ORCID 0000-0003-3420-6253
gkryshthal@ukr.net

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ: КОДЕКСИ НАЙВДАЛІШИХ ПРАКТИК

Анотація

У статті розкрито зміст поняття «корпоративне управління». Сформульовано кодекси найвдаліших практик та виявлено проблеми управління підприємницькими структурами. Проаналізовано та зазначено перспективи розвитку корпоративного управління та можливості застосування розглянутих кодексів найвдаліших практик на підприємствах України. Автором розглянуті різні види кодексів найкращої практики корпоративного управління; середовище кодексів найкращої практики корпоративного управління; статус кодексів найкращої практики корпоративного управління та механізми стимулювання, що заохочують дотримання кодексів корпоративного управління.

Мета статті: дослідження кодексів найвдаліших практик корпоративного управління в підприємницьких структурах, виділення проблем та перспектив розвитку в Україні.

Наукова новизна роботи полягає в аналізі теоретичних аспектів корпоративного управління та перспектив розвитку кодексів найвдаліших практик підприємствами України.

Методологія. Теоретична та методологічна база дослідження представлена науковими працями провідних учених у галузі корпоративного управління, а також авторським трактуванням впливу корпоративного управління на економічний розвиток та зростання держави. У процесі дослідження використовувалися такі методи, як аналіз та синтез, метод історичного та логічного моделювання. Як теоретичні методи в роботі застосовуються метод формалізації, метод «від абстрактного до конкретного», а також історичний метод, метод економічної інтерпретації. З практичної точки зору в дослідженні також були задіяні метод угруповання статистичних даних, статистичний та економетричний аналіз.

Висновки. У статті проаналізовано теоретичні аспекти перспектив розвитку найвдаліших практик кодексів корпоративного управління підприємствами України. Запропоновано розробку принципів корпоративного управління України розглядати у контексті загального розвитку законодавчої бази у корпоративному секторі. З'ясовано, що Україна увійшла у нове тисячоліття, маючи корпоративне законодавство, нездатне дати тверду основу акціонерних компаній. Доведено, що прийняття Принципів корпоративного управління України виконало подвійну місію: сформувати (національні) принципи на основі міжнародної найкращої практики корпоративного управління та заповнити пробіли в правовому просторі регулювання підприємств, надаючи їм допомогу у впровадженні положень найкращої практики у їх внутрішні документи.

Ключові слова: корпоративне управління, підприємства, кодекс.

Kryshthal Halyna O.,
DCs in economic,
Professor of Accounting and Taxation Department,
Interregional Academy of Personnel Management
ORCID 0000-0003-3420-6253
gkryshthal@ukr.net